

2 Timoti Paulo yona leta helabuina ye lau Timoti unai **Buka ta hededehehemasalahana**

Apostolo Paulo yona leta bagubagunana ye lau Timoti unai (1 Timoti) ye kuli Masedoniya unai na mulina ne unai ye lau Kolinito yo Miletusi (2 Timoti 4:20) yo magai hekadiyo, ye lau ee Loma yodi gabemani Paulo se hai'uyoi na se pai na se laei magai lakilakina Loma unai se tole numattuguduyena (2 Timoti 1:8,16-17, 2:9), iya ede bolimai 65 AD unai. Tenem huyana ne unai Loma yodi wasawasa Sisa Nelo ekalesiya ye hewaiunudi, na hewahawaiunu wa ye pilipilikalili. Numattugudu unai Paulo kabo leta ta ye kuli yona hali taupaisowa Timoti unai (2 Timoti 1:2). Leta ta yona huyakulina bolimaina tausonoga se kaimasi nuwana 66 AD. Tenem huyana ne unai kabina ye katako meta kabo se unuhemwaloi (2 Timoti 4:6,18).

Leta ta unai Paulo yona nuwanuwatu lakilakidi labui ye kulidi:

- (1) Paulo ye nuwayababa na ye henuwa bena Timoti ye kita, matauwuwuna yona hali tau-paisowa hekadiyo wa iya se laugabaei na maidana taumiya kesega mo, iya ede Luka (2 Timoti 4:9-13).
- (2) Hewahawaiunu lakilakina debanaena ede Paulo ye nuwanuwatukalili taba ekalesiya ne se tolobayao, na yona nuwatulakilaki ede bena ye hededehebayaodi (2 Timoti 4:3-4).

Buka ta hedehededenalakilakidi

- Lautoki yo tapwalolo *2 Timoti 1:1-2*
- Tabu mwadimwadine Guiyau debanaena *1:3-18*
- Bena Keliso yona taupaisowa namwanamwana *2:1-26*
- Huya gehegehedu ne udiyedi tamowai yodi miyamiya doha saha *3:1-9*
- Taba tolabayao *3:10-4:8*
- Hededehehesibasiba yo lautoki *4:9-22*

Lautoki

¹ Yau Paulo leta ta ya kuli. Yau Yesu Keliso yona apostolo Yaubada yona nuwatuyena. Ye kaisunuwaigau bena mauli hededehehesunumana wasana ta ya wasaduwaiyei. Iya ede Yaubada yona hededehehesunuma meta kabo mauli ye leyama Yesu Keliso debanaena.

² Kulikuli ta ye lau Timoti kalimwai, kowa natugu ya gadosisikaliliyeigo.

Taba Yaubada Tamada yo Yesu Keliso yoda Guiyau yodi kabinamwa, katekamkamna, yo nuwadaumwali se toledi kalimwai.

Timoti kana paisowa yo yona sunuma hedede-hebayaona

³ Boniyai yo mayadai maudoidi ya nuwanuwatuigo yogu tapwalolo udiyedi na Yaubada ya laulautokiyei. Iya ede yau yogu kabataba'ohu gonogonowana doha kagu kulutubu hinage, na yogu paisowa ta unai ya nuwatulobai meta nige kagu gilu hesau.

⁴ Huyana ya laugabaeigo yom kabimatasulu wa ya

nuwatuidi na ya henuwakalili taba ya kita'uyoigo. Metai kabo ya gwauyalakalili, ⁵ matauwuwuna nuwagu ta unai ye sae na ya nuwatui meta yom sunuma ne mamohoina. Bagubaguna, sunuma ta meta waham Loisi unai ye miya, na kabo hinage sinam Yunisi unai, na ya nuwatulobai meta iya ede kowa hinage kalimyena ye miyamiya. ⁶ Unai ya henuwaisinigo: Huyana nimagu ya tolesaedi kewamyena na Yaubada yom kainauya ye leyawa wa meta bena ku hepaisowa yo ku hegigibwali'uyoi. ⁷ Matauwuwuna Yaluwa Tabuna Yaubada ye leyama kalidaena wa meta nige matausi Yaluwana, na gigibwali, gadosisi yo miyamiya namwanamwadi yaluwadi.

⁸ Unai tabu ku mwadine na yoda Guiyau wasana bena ku wasaduwaiyei tamowai udiyedi. Yo hinage yau Keliso debanaena numatutugudu unai ya miyamiya ta, tabu ku mwadineigau, na bena ku nonohakalili na wasa namwanamwana ta debanaena na Yaubada yona gigibwaliyena kabo ku kamkamnasaguigau. ⁹ Iya ye gilihaida yo ye yoganeida ta hemala yona tamowai. Nige bena yoda laulau namwanamwadi debadiyena, na iya yona nuwatu yo yona kabinamwa debanaena ye gilihaida. Huyana tanoubu ta sola nige ye tubu na yona nuwatu ye ginauliyako meta kabinamwa ta kabo Yesu Keliso unai ye haiyama. ¹⁰ Na taugilihaida Yesu Keliso yona laoma wa unai kabinamwa wa ye hekitada. Iya boita yona gigibwali ye heyababa na mauli nige gonowana ye gehe meta ye hemasalahwa wasa namwanamwana unai. ¹¹ Na Yaubada ye kaisunuwaigau tauwasaduwai yo apostolo

yo taulauhekata, bena wasa namwanamwana ta ya hededehemasalaha. ¹² Yogyu paisowa ta debanaena ede ya kamkamna ta. Na nige ya mwadine, matauwuna kabina ya kata kaiteya unai yogu sunuma ya tole, yo ya nuwatulobai meta gonowana saha ya mosei iya kalinawai wa** kabo ye ganaganaei ye lau ee mayadai gehegehena ne unai.

¹³ Lauhekata dudulaidi ku lapuhaidiko kaliguwai wa bena ku kabihekahinidi na se hemala yom kabakita na ku paisowawatanidi ma sunumam yo ma gadosisim, siya ede Keliso Yesu ye haidiwa wa. ¹⁴ Yaluwa Tabuna kalidawai ye miyamiya ta, iya yona sagu unai bena hedehedede saesaekalilidi ya hededegabaeidi kalimyena wa ku kitahetetedi.

¹⁵ Kabina ku kata meta teha Eisiya unai kada kahao maudoidi se laugabaegauko, maidadi Paigilasi yo Hemogenesi.

¹⁶ Onesepa maiyana yona numa tamowaidiyao taba Guiyau ye katekamkamnaeidi na ye saguidi, matauwuna ede iya tausagusaguigau na numatutugudu unai yogu miya ta meta nige ye mwadinei ¹⁷ na huyana ye laoma Loma meta ye wasebayao ye laoma ee ye lobaigau. ¹⁸ Na [*lahinai*] Epeso unai yona sagu lakidi meta kabidi ku katakalili. Taba Guiyau yona katekamkamna ye lakikalili kalinaena hekasa mayadaina ne unai.

** **1:12:** Saha ya mosei iya kalinawai wa meta Paulo yona paisowa maudoina yo wasa namwanamwana yo taunuwabui yo dubu maudoidi, na ye mose'uyoidi Yaubada unai bena ye kitahetetedi, matauwuna Paulo meta numatutuguduyena ye babawa na nige gonowana saha hesau ye ginauli.

2*Guuyau yona taupaisowa namwanamwana*

¹ Natugu, taba Yaubada yona kabinamwa unai bayao ye haiyawa. Yona kabinamwa ne tauhemasalahana meta Yesu Keliso, na unai gonowanta hai. ² Yogyu hedehedede boda matadiyena ya heddededi wa meta ku lapuidiko. Ya henuwa bena ku hededegabaeidi tamowai haedi ta sunumaeidi udiiyedi, kabo gonowana se kata na tamowai hekadiyo se hekatadi.

³ Kowa meta Yesu Keliso yona tau'iyala namwanamwana, unai taba ku kamkamnasaguigau yoda paisowa ta unai. ⁴ Tau'iyala tamowaina meta nige gonowana ye modemodegaibu paisowa hekadi udiiyedi, na ye kaipatebayao mo taba idohagi tauwoyaina nuwana ye henamwa. ⁵ Gonogonowana doha, tauheloikailakwa nige gonowana yona kainauya ye hai ena kailakwa ne laugagayona nige ye hemuliwataninamwanamwaei. ⁶ Na koya unai taupaisowabayao, iya kabo koya ne kaina taukaibagunaina. ⁷ Saha ya heddededi ta bena ku nuwanuwatuidi, na Guuyau kabo nuwanuwatu maudoidi ta ye hemasalahadiwa na ku nuwatulobaidi.

⁸ Huya maudoina tabu Yesu Keliso ku nuwaluluhkiyei, iya Dawida kana isimulita na boita unai Yaubada ye hetolo'uyoi. Teina ta meta wasa namwanamwana ya wasaduwai'usei ede, ⁹ yo wasa ta debanaena ya kamkamna ye lau ee se tolegau numatutuguduyena na seniyena se kaugau doha yababa tauginaginaulina hesau.

Iyamo Yaubada wasana meta nige gonowana se paihekahini. ¹⁰ Na Yaubada yona kaisunuwa tamowaidiyao debadiyena pilipili maudoidi udiyedi ya hekalakasikasinigau, bena kabo siya hinage gilihain se lobai Yesu Keliso unai na se lagelau galewa magaina didididigana nige kana siga ne unai.

¹¹ Teina ta meta hedehedede mamohoina:
“Ena iya maiyada ta boita,

meta kabo maiyada ta maulikesega;

¹² ena ta tolotahitahi,
kabo maiyada ta loinakesega.

Ena ta uhalaei,
meta iya kabo hinage ye uhalaeid;

¹³ ena ta miyasuwalaei,
iya taba nige ye miyasuwalaeda,
matauwuwuna iya nige gonowana kana kao ye
bui.”**

¹⁴ Nuwanuwatu ta udiyedi bena tausunuma tamowaidiyao ne ku henuhenuwaisinidi na Yaubada matanaena ku hedehedebaya udiiyedi tabu hedehededeagaibu udiyedi se haihaikawayagala'uyoidi. Yodi haikawayagala ta nige kaniyodi hesau, na taulapuidi tamowaidiyao meta kabo yababa se lobai.

¹⁵ Taba ku kaipatebayao na Yaubada bena ye kawanamwanamwaego meta kowa taupaisowa namwanamwana, nige yom kabamwadine hesau, yo kowa hedehedede mamohoina ta taulauhekataena namwanamwana. ¹⁶ Na

** **2:13:** Iya nige gonowana kana kao ye bui: Hedehedede ta kaniyona meta Yaubada yona hedehedehesunuma wa nige gonowana ye hai'uyoidi.

hedehedede yauyauledi bena ku kaihaleidi. Matauwuna hedehedede ta udiyedi tau modelau meta kabo miyamiya yababayababadi udiyedi se yababakalili. ¹⁷ Tamowai ta yodi lauhekata meta doha bonu na ye kalahelaki ye lau. Taulauhekatalupolupo ne luwadiyena meta Himiniyasi yo Piletasi, ¹⁸ siya hedehedede mamohoina ta se laugabaeyako, na se hedede meta yoda boita tolo'uyona ede ye tubuko. Yodi lauhekata ta unai ede tamowai hekadi yodi sunuma se heyababadi. ¹⁹ Iyamo yoda sunuma yona kabatolo Yaubada ye ginauli wa ye bayao, iya ede teina: “Guuyau meta yona tamowai kabidi ye kata”, yo, “Kaiteyadi Guuyau hesana se hedede hemasalah meta taba laulau yababayababadi maudoidi se laugabaeidi.”

²⁰ Numa lakilakidiyao udiyedi gogodiyao meta kadi kao udoi'udoi. Hekadi gole yo siluba udiyedi se ginaulidi, na hekadi meta kaiwa yo bwatano udiyedi se ginaulidi. Hekadi meta kabakabitaumana gogodiyao, na hekadi paisowagaibu hesabadi. ²¹ Ena yababa ku miyasuwalaei, meta kowa kabo doha numa gogona paisowa namwanamwana hesabana. Kabo ku a'a** na ku nonohakalili Tanuwaga yona paisowa namwanamwadi maudoidi hesabadi.

Miyamiya namwanamwadi

²² Hewali miyadi yababayababadiyao ku miyasuwalaedi, na ku kaipatebayao bena yom miyamiya se dudulai, yo sunuma, gadosisi, yo nuwadaumwali udiyedi ku miya. Yo kaiteyadi

** **2:21:** Ku a'a: Kalina Giliki unai hedehedede ta ede doha tabu.

ma nuwa'a'adi se yogayogalau Guiyau unai meta ku labinidi. ²³ Haikawayagala yauyauledi tabu udiyedi ku hededesagusagu, matauwuwna kabina ku kata meta siya lulu yodi kabatubu. ²⁴ Na Guiyau yona taupaisowa meta tabu ye lulululu, na yona kabikabi bena se namwa tamowai maudoidi udiyedi. Iya bena taulauhekata namwanamwana yo tamowai nuwanuwataluna. ²⁵⁻²⁶ Tamowai hekadi siya wasa mamohoina tauhewaiununa meta diyabolo yona sipwasipwa unai ye kabihekahinidi na yona nuwatu se ginaulidi. Siya bena ku guguyanamwanamwaedi yo ku hededebigabiga kalidiyena. Nuwana kabo Yaubada ye henuwamasalahadi na se nuwabui yo hedehedede mamohoina kabina se kata, na unai kabo diyabolo yona sipwasipwa se wasabugabaei.

3

Tamowai yodi miyamiya mayadai gehegehedi ne udiyedi

¹ Timoti, bena kabina ku kata meta huya gehegehedi ne udiyedi kabo pilipili udoi'udoii ta hekalodi. ² Taukawayagala tamowaidiyao meta kabo se bom se gadosisi'uyoidi, moni gadosisina kalidiyena ye laki, se hededetausae'uyoidi, se nuwasaesae, Yaubada se hededeheyahababa, tama yo sina se kawayagalaedi, nige se laulautoki, yodi miyamiya nige se dudulai Yaubada matanaena, ³ nige gadosisi kalidiyena, nige nuwatugabae kalidiyena, tamowai se hededeheyahababadi, nige gonowana se

bom se kabihekahini'uyoidi, tamowai se kabihenahenayaidi, laulau namwanamwadi nige se henuwadi, ⁴ tamowai kadi tauwalohai, kabamwaloi nige se nuwatuidi, se bom se kitahesaedi, iyamo nige kaniyodi, yo tanoubu ta gwauyalana se gadosisikaliliyei, na Yaubada meta nigele. ⁵ Kadi kao se ginaulidi doha Yaubada yona nuwatu taumiyawatanidi, iyamo yodi miyamiya udifyedi Yaubada yona gigibwali nige gonowana ta kita. Tamowai doha teina meta tabu ku modemodelau udifyedi. ⁶ Matauwuna taukailupolupo hekadiyo doha teina se lulau tamowai luwadiyena na sinesineo talatalamgaibudi se lupohaidi. Sinesineo ne meta miyamiya yabayababadi udoi'udoi se mwayau na yodi gadosisi yabayababadi se woyaidi na se sae yo se dobi. ⁷ Sinesineo doha tenem meta huya maudoina se henuwa bena lauhekata hauhaudi se lapulapuidi, na iyamo hedehedede mamohoina nige gonowana se nuwatulobai. ⁸ Taulauhekatalupolupo ne hedehedede mamohoina se hewaiunu gonogonowana doha Yanesi yo Yambelesi, ** siya taukailupolupo Mose tauhewaiununa wa. Taulauhekatalupolupo ne yodi nuwanuwatu nige se dudulai, yo sunuma ta unai siya taukaikailupolupo. ⁹ Na iyamo saha se ginaginauli ta meta huyana taba nige ye loha, matauwuna yodi nuwanuwatu yauyauledi ta kabo se masalaha tamowai udifyedi,

** **3:8:** Yanesi yo Yambelesi, siya Aikupito tamowaidiyao laulau gigigigibwalidi tauginaulidi wa, huyana Mose ye tolo Palao matanaena. Wasadi ta hasili Esodo 7:11-12, na iyamo hesadi nige se kuli lauhasili ne unai.

gonogonowana doha Yanesi yo Yambelesi.

Timoti bena ye tolabayao lauhekata dudulaina unai

¹⁰ Na kowa, Timoti, meta tauhemuhemuli-watanigau, unai kabigu ku katakalili, yogu lauhekata, yogu miyamiya, yogu mauli paisowana kaniyona, yogu sunuma, yogu taubiga, yogu gadosisi yo yogu tolabayao, ¹¹ yo idohagi se kabihenahenayaigau, yo hinage yogu kamkamna. Hewahawaiunu udoi'udoi ta ya hekalodi Antiyoka, Ikoniya yo Lisitila magaidiyao udifyedi, na pilipili maudoidi wa udifyedi meta Guiyau ye gilihaigau. ¹² Mamohoikalili, kaiteya Yesu Keliso sunumana unai ye miyamiya na ye henuwa bena Yaubada yona nuwatu ye miyawatanidi meta kabo se hewaiunu. ¹³ Na yababa tamowaidiyao yo taukaokaolupolupo yodi kabikabi kabo se lau se yababakalili. Laulaulupolupo se ginaulidi tamowai hekadi udifyedi, na tamowai kabo taulaulupolupo wa hinage se lupohaidi. ¹⁴ Na kowa taba ku tolotahitahi lauhekata saha ka hekatago wa udifyedi. Lauhekata ne ku kawamamohoeyeidi matauwuwuna tauhekatago wa kabidi ku katako. ¹⁵ Ma gagilim na ye laoma meta kulikuli tabudi udifyedi se hekatago. Kulikuli tabudi ta gonowana se hesibasibago na Yesu Keliso sunumana unai kabihemauli ku hai. ¹⁶ Kulikuli tabudiyao maudoidi meta Yaubada yona hesibasiba unai se tubu. Siya meta kabahekatada, kabaguguyaida, kabatolehedulalaida, yo laulau dudulaida miyamiyaidi se hekatada, ¹⁷ na udifyedi bena

kabo Yaubada yona tamowai ye kabinonohaidi paisowa namwanamwadi maudoidi hesabadi.

4

Paulo Timoti kana paisowa ye mosei

¹ Yaubada yo Yesu Keliso, iya kabo yona huya'uyoma mayadaina ne unai taumaumauli yo tauboiboita ye tolehedudulaidi yo yona basileiya ye hemasalahaha kalidaena, siya matadiyena kam paisowa ya haiyawa. Paisowana ede teina: ² Bena ku nonoha na Yaubada wasana ku lauguguyaei huya maudoina, kana huya unai o nige kana huya unai. Tamowai yodi yababa ku hededehemasalahadi kalidiyena. Ku guguyaidi yo ku hededehebayaodi ma taubigam yo lauhekata namwanamwadiyao udiyedi ku hekatadi. ³ Matauwuwuna mahanana kabo ye laoma meta tamowai taba nige se lapulau hedehedede dudulaidi udiyedi. Siya kabo yodi gadosisi se hemuliwatanidi na kadi henuhenuwa tamowaidiyao kabo se waseneidi, bena taba kabo se lauhekata na kalidiyena kadi lapuhenuhenuwa se hedededi na se lapuidi. ⁴ Hedehedede mamohoina unai kabo beyadiyao se tolehesuwaladi na se lapulapulau pilipilidaigaibu udiyedi. ⁵ Mauli saha ku hekahekalodi udiyedi meta bena matam se nega. Ena pilipili ku hekalodi bena ku nuwabayao. Wasa namwanamwana bena ku wasaduwaiyei. Kam paisowa maudoidi bena ku ginaulinamwanamwaedi. ⁶ Matauwuwuna yau yogu mauli ta meta ya mosegabaeyako Yaubada yona paisowa unai, kana kao doha waina se

inigabaei kaitalasam hesabana, na yogu boita mayadaina meta ye hanahanaumako. ⁷ Yau yogu iyala unai meta ya iyalanamwanamwa, yo yogu heloikailakwa unai ya laoma kana siga unai ya lageko. Yaubada sunumana meta ya kabihekahini ye laoma ee yogu mauli sigana ta unai. ⁸ Yogu miyamiya dudulaidi kolonana** ede ye nonohako. Guiyau, iya tautolehedudulai namwanamwana, huyagehena mayadaina ne unai kabo kainauya ne ye haiyama kaliguyena. Na nige yau ya bom mo, na hinage siya kaiteyadi se nayanayakalili Guiyau yona huyataumasalaha mayadaina hesabana, maudoidi meta hinage kainauya ne kabo se hai.

Paulo yona hedehedede gehegehedi

⁹ Timoti, bena ku sagenama kaliguyena, ¹⁰ matauwuwuna Demasi tanoubu ta gadosisina debanaena ye laugabaegau ye laoko Tesalonika. Kelesenisi ye laoko teha Galatiya, yo Taitasi ye laoko teha Dalematiya,** menai se paisowa. ¹¹ Luka ye bom mo ede maidagu. Bena taba Maleko maidam kwa laoma, matauwuwuna ede iya meta tausagukaliliyeigau paisowa ta unai. ¹² Tikikasi ya hetamali ede kabo ye laowa Epeso. ¹³ Yom laoma ne unai bena kagu kouti ku baheiyama. Iya ede Tolowasi unai, Kapasi yona numa unai ya laugabaei. Yogu buka bena ku baheidima hinage, yo yogu pepwa tabu ku nuwanuwaluluhiyeidi. ¹⁴ Na Alekisenda,

** **4:8:** Kolona meta heloikailakwa unai taulagebaguna, iya yona kainauya. ** **4:10:** Dalematiya meta Loma basileiyana tehana hesau, Masedoniya teha bwauli ne unai.

iya pawati paisowana tauginaginaulina wa, meta pilipili lakilakidi ye ginaulidi kaliguwai na udiyedi ye hekamkamnagau. Na takiyede, Guiyau kabo yona yababa ne maisana ye mosei. **15** Yoda wasaduwai wa unai Alekisenda meta tauhewaiunuda lakilakina ede. Unai kowa hinage bena ku kitakitanamwanamwa!

16 Yogu lauhetala bagubagunana unai meta nige tamowai hesau yogu ye tolo, na maudoidi se laugabaegau. Yodi yababa ne Yaubada taba ye nuwatugabaedi. **17** Iyamo Guiyau dedekaguyena ye tolo na ye hebayaogau, bena yau kaliguyena kabo wasa namwanamwana ta ye masalahalau dagela tamowaidiyao udiyedi. Debanaena ede yau boita luwanaena** na Yaubada ye gilihaigau. **18** Guiyau kabo yababa udoi'udoi luwadiyena ye gilihaigau na ma namwanamwagu ye laeigau yona basileiya galewa ne unai. Lautoki yo hedebasae maudoidi se sae kalinawai nige kana siga. Mamohoi!

Laukaiyoni

19 Yogu lautoki ku moseidi Pilisila yo Akuila, yo hinage Onesepa yona numa kalona tamowaidiyao udiyedi. **20** Elasitasi Kolinito unai ya tauhemiya, yo Tolopimasi ye kasiyebwa ede Miletusi unai ya laugabaei. **21** Yubulusi maiyanao Pudenisi, Linusi, Kolodiya** yo kada kahao maudoidi yodi lautoki hinage se hetamalidiwa.

** **4:17:** Yau boita luwanaena: Paulo boita ye heyaheyasoniyei laiyoni kawana unai, ye kuli, laiyoni kawana unai Yaubada ye gilihaigau. ** **4:21:** Pilisila yo Kolodiya meta waiwaihiu, na hekadiyo ne tatao.

Na kowa taba ku kaipatebayao na inai ku lage
na kabu kehiwe kana huya.

22 Ya kaibwadasae Guiyau unai taba iya
maidam yo taba yona kabinamwa ye leyawa
maudoimiu kalimiuyena.

**Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the
Saliba language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini**

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

® Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-01-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2024

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a